

УДК 378.147:811.111(045)

I. I. Романовстарший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В МАЙБУТНІХ ПРАВОЗНАВЦІВ

У статті автор розглядає методичні засади формування професійно орієнтованої лексичної компетентності на заняттях з іноземної мови в майбутніх правознавців. Як відомо, лексична компетентність є однією з ключових під час вивчення іноземної мови, але, звісно ж, у комплексі з іншими. Знання лексики дозволяє майбутнім студентам-правознавцям читати професійну іноземну літературу з фаху; переглядати та прослуховувати іноземні канали або відеозаписи, що стосуються сфери права; спілкуватися з іноземними юристами та адвокатами; шукати в мережі Інтернет цікаву й корисну інформацію, яка пов'язана із застосуванням права; аналізувати та порівнювати системи права і законів; розширювати власні знання з кола питань, що цікавить; брати участь у міжнародних конференціях та публічно виступати іноземною мовою тощо. Таким чином, формування іншомовної лексичної компетентності у майбутніх студентів-правознавців на заняттях з іноземної мови є одним із важливих напрямів підвищення якості підготовки студентів, який дає можливість використовувати власні знання в ситуаціях майбутньої професійної діяльності.

У статті аналізуються різні підходи вчених до визначення змісту і структури таких понять, як «компетентність» та «компетентнісний підхід», розглядаються різні підходи до навчання. Також велика увага приділяється визначенню основних понять, зокрема таких, як «компетентність» та «лексична компетентність». У статті визначаються етапи та умови формування лексичної компетентності у студентів-правознавців на заняттях з іноземної мови. Для гарного засвоєння та формування високого рівня сформованості лексичної компетентності необхідно чітко розуміти послідовність етапів засвоєння лексичного матеріалу, а також розуміти ті труднощі, які можуть виникнути в процесі засвоєння лексичного матеріалу. Значна увага приділяється методам формування професійно орієнтованої лексичної компетентності на заняттях з іноземної мови, а також наголошується на необхідності формування і вдосконалення лексичної компетентності майбутніх правознавців.

Ключові слова: компетентність, лексична компетентність, лексичні навички, майбутні правознавці, правова сфера, міждисциплінарні зв'язки.

Постановка проблеми. Сучасні умови життя окреслили нові вимоги для підготовки фахівців зі знаннями іноземної мови в різних професійних сферах. Глобалізація стає однією з умов, за якої зростаючого значення набувають ділові зв'язки між фахівцями різних країн у сфері права. Найчастіше такого роду зв'язки стають гарантією успішного вирішення тієї чи іншої проблеми, швидкого професійного зростання окремих фахівців, підвищення рівня їхньої компетентності. Також слід пам'ятати про швидке входження України до європейського простору, а таким чином виникає велика потреба в підготовці фахівця, який буде конкурентоздатним. Отже, фахівець повинен володіти принаймні однією іноземною мовою, аби в нього була змога спілкуватися зі своїми закордонними колегами, опрацювати правознавчу літературу, написану іншою мовою, мати можливість вести ділові переговори іноземною мовою тощо.

Сьогодні ні в кого немає сумнівів, що динаміка життя країни і пов'язані з нею нові цілі, масштаби

і напрямки змін спричиняють суспільну потребу у великій кількості фахівців, які практично володіють однією або кількома іноземними мовами. Знання мов, як правило, дає можливість спеціалісту, по-перше, зайняти в суспільстві більш престижне положення. По-друге, фахівець має більше можливостей для використання своїх практичних знань та навичок у роботі. По-третє, фахівець має змогу аналізувати закордонний досвід у своїй сфері шляхом спілкування з іноземними колегами, читаючи правову літературу або переглядаючи різні іноземні web-сторінки чи портали. Все більше усвідомлюється той факт, що «багатством суспільства в умовах сучасної ринкової економіки і розвитку інформаційних технологій стають людські ресурси, які виступають як основний стратегічний фактор економічного і соціального прогресу» [2, с. 7]. У вирішенні цього завдання важлива роль відводиться формуванню компетентностей, зокрема професійно орієнтованої лексичної компетентності на заняттях з іноземної мови.

Метою статті є огляд різних підходів до визначення поняття «компетентність», визначення поняття «лексична компетентність», а також аналіз етапів, методів та умови формування професійно орієнтованої лексичної компетентності на заняттях з іноземної мови у майбутніх правознавців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Свій внесок у дослідження даної проблеми зробило багато вчених, серед яких можна виокремити таких: Н. Авдєєва, Н. Бібік, О. Божович, С. Бондар, Л. Ващенко, О. Гойхман, І. Гудзик, Е. Зеєр, І. Зимня, І. Єрмаков, В. Краєвський, Н. Кузьміна, А. Маркова, Л. Мітіна, О. Овчарук, Ч. Осгуд, Л. Петровська, О. Пометун, Дж. Равен, І. Родигіна, Г. Селевко, О. Савченко, С. Сисоєва, Т. Смагіна, С. Трубачова, А. Хуторський та інші.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день навчальна діяльність студентів-правознавців спрямована на вдосконалення їхніх компетентностей, сприяє інтелектуальному, духовно-моральному й культурному розвитку, формуванню здатності конструктивно й уміло реагувати на запити суспільства і потреби сьогодення [8, с. 10]. Саме формування ключових навичок та предметних компетентностей забезпечує ефективне їх використання у правознавчій галузі.

Компетентнісний підхід у навчальній діяльності зумовлений новим концептуальним напрямом сучасної освіти в Україні, який націлений на покращення рівня освіти та буде сприяти кращій адаптації студентів у соціумі. Компетентнісне навчання стало предметом досліджень багатьох українських дослідників.

На думку таких учених, як О. Акулова, А. Андрєєв, Н. Кузьміна, компетентнісний підхід – це «дієвий освітній інструмент розвитку особистості, спрямований на активне й конструктивне входження людини в сучасні суспільні процеси, досягнення» [3, с. 20–21].

На думку І. Зимньої, компетентнісний підхід може зберегти культурно-історичні, етносоціальні цінності у випадку розгляду компетентностей, які лежать у його основі, як складних особистісних утворень, що охоплюють пізнавально-інтелектуальні, емоційні та моральні складники [5, с. 22].

Компетентнісний підхід до навчання мови спрямований на розвиток базових предметних компетентностей мовної особистості студента, передбачає створення внутрішніх мотивів, що визначають готовність студента до такої навчально-пізнавальної діяльності, в основі якої лежать: формування розуміння суті мовних компетентностей як мети-результату мовної освіти; вироблення суб'єктивного досвіду застосування предметних компетентностей під час мовленнєвих завдань у різних навчальних і життєвих соціально-комунікативних ситуаціях; використання

рефлексії, аналізу власної навчальної діяльності та її результатів [8, с. 12].

Різні підходи до компетентнісного навчання представлені в сучасних наукових працях:

- встановлення загальнопедагогічних основ компетентнісного підходу (Т. Байбара, Н. Бібік, І. Єрмаков, І. Зимня та ін.)

- визначення сутності та структури компетентності (С. Бондар, Л. Гузєєв, І. Гушлевська тощо)

- вивчення окремих груп предметних і ключових компетентностей (Л. Бондар, М. Вашуленко, М. Гончарова-Горянська та ін.)

- вивчення тенденцій розвитку компетентнісного підходу в освітніх системах Західної Європи (Е. Абель, К. Абромс, Дж. Думас та ін.)

- застосування компетентнісного підходу в лінгводидактиці (Н. Бондаренко, М. Вашуленко, В. Шляхова тощо) [8, с. 13].

Термін «компетентність» у науковому обігу був упроваджений А. Хуторським, на думку якого компетентність є сукупністю взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), які відносяться до певного кола предметів і процесів та є необхідними для якісної продуктивної дії у відношенні до них [14]. За А. Хуторським, компетентність є заданою вимогою, нормою освітньої підготовки суб'єкта навчання. Компетентність, на думку вченого, – це «володіння людиною відповідною компетенцією, що містить її особистісне ставлення до предмета діяльності» [14].

На думку І. Зимньої, компетентність відноситься до «актуальної, формуючої особистісної якості» [5].

С. Бондар визначає компетентність як здатність розв'язувати проблеми, що забезпечується не лише володінням готовою інформацією, а й інтенсивною участю розуму, досвіду, творчих здібностей учнів» [1, с. 8–9]. На думку дослідника, «компетентність – це здатність особистості діяти, але жодна людина не діятиме, якщо вона особисто не зацікавлена в цьому. Природа компетентності така, що вона може проявлятися лише в органічній єдності з цінностями людини, тобто в умовах глибокої особистісної зацікавленості в цьому виді діяльності [1, с. 8–9].

Серед ключових компетенцій А. Хуторський виділяє такі:

1. Ціннісно-сміслова компетенція пов'язана із ціннісними уявленнями учня, його здатністю до орієнтування в житті, усвідомлення свого місця в ньому, до вибору цільових і смислових установок для своїх дій та вчинків, до прийняття рішень.

2. Загальнокультурна компетенція як коло питань, з якими учень має бути добре обізнаним, мати знання й досвід певної діяльності.

3. Навчально-пізнавальна компетенція як сукупність компетенції учня у сфері самостійної

пізнавальної діяльності: знання й уміння, цілепокладання, планування, аналізу, рефлексії, самооцінки навчально-пізнавальної діяльності.

4. Інформаційна компетенція пов'язана з формуванням уміння самостійно шукати, аналізувати, добирати необхідну інформацію, трансформувати, зберігати й транслювати її.

5. Комунікативна компетенція передбачає оволодіння мовою й способами взаємодії між учнями, навички роботи в групі.

6. Соціально-трудова компетенція як оволодіння знаннями і досвідом у громадсько-суспільній діяльності (виконання ролі громадянина, виборця, представника), у соціально-трудовій сфері (права споживача, покупця, клієнта, виробника), у галузі сімейних стосунків, у питаннях економіки і права та в професійному самовизначенні.

7. Компетенція особистісного самовдосконалення спрямована на засвоєння способів фізичного, духовного та інтелектуального саморозвитку, емоційну саморегуляцію й самопідтримку [14].

Н. Голуб розглядає компетенцію «як очікувані й вимірювані досягнення, що підтверджують здатність (спроможність) учня виконувати певні дії самостійно після засвоєння програмового матеріалу» [8, с. 54].

На думку Л. Мамчур, «компетенція – це чітко окреслені знання, які повинна мати особа, коло питань, у яких особа має бути обізнана, і які необхідні для успішної практичної діяльності відповідно до загально зазначених норм, законів, правил» [9, с. 55].

З огляду на отриману інформацію погодимося з думкою про те, що компетенція є загальною соціальною нормою; сформульованими й визначеними правилами; сукупністю знань, умінь і навичок, якими учні повинні оволодіти відповідно до чинної програми, освітніх цілей і завдань. Компетенція реалізується в компетентності [9, с. 8–10].

Термін «мовна компетенція» був введений Н. Хомським і визначений «у трьох ключових аспектах: творчий характер використання мови, абстрактна природа глибинної структури; універсальність специфічної системи механізмів, формалізованих у вигляді трансформаційної граматики» [13, с. 25]. В основі мовної компетенції, на його переконання, лежать вроджені знання основних лінгвістичних категорій і здатність людини конструювати для себе граматику. Вітчизняна психологія підходить до розуміння мовної компетенції як застосування мови на основі розвитку мовної здібності: «Компетентність у мові є результатом її застосування, <...> тільки в процесі активного спілкування у людини виникає розуміння мови» [3, с. 22]. Мовна здатність розкривається через поняття складної когнітивної репрезентативної структури, що корелює із системою мови як

системно-структурне утворення, але не тотожне їй. У співвіднесенні з мовною здатністю як здатністю породження висловлювання мовленнєва компетенція, з одного боку, є однією з умов її розвитку і функціонування. З іншого боку, мовна компетенція не тільки обумовлює вирішення мовних завдань, але й сама розвивається в їх вирішенні через наповнення знань, розширюється матеріалом мовленнєвого досвіду і його все більш усвідомленим перетворенням. Тим самим знання про мову як основний структурний компонент мовної компетенції не обмежуються тільки науковим (лінгвістичним, теоретичним) знанням, але й підкріплюються «життєвими або емпіричними узагальненнями». Відповідно, мовний досвід наряду зі знаннями про мову виступає як інший структурний компонент мовної компетенції.

М.А. Чошанов визначає компетентність як постійне намагання до оновлення їх і використання в конкретних умовах, тобто здобуття оперативних і мобільних знань; це гнучкість і критичність мислення, що здатна обирати найоптимальніші та ефективніші рішення та відкидати хибні [8, с. 43]. Згідно з Дж. Равеном, «компетентність – це специфічна здатність, необхідна для ефективного виконання конкретної дії в певній галузі і яка охоплює вузькоспеціальні знання, уміння, способи мислення, а також відповідальність за свої дії» [9, с. 31].

На думку І.А. Зязюна, компетентність – це «екзистенціальна властивість людини, яка є продуктом власної життєтворчої активності, ініційованої процесом освіти» [6, с. 11].

І. Хом'як вважає, що «компетентність – уміння застосовувати як вербальні, так і невербальні засоби мови на практиці для розв'язання комунікативних завдань у різноманітних життєвих ситуаціях» [12, с. 54].

До загального поняття «компетентність» входять три предметних компетентності, такі, як: мовна компетентність (знання базових мовознавчих понять, базові лексичні, граматичні, стилістичні, орфоепічні, правописні вміння тощо), мовленнєва компетентність (знання базових мовленнєвознавчих понять, здатність адекватно сприймати оцінювати й відтворювати почуте чи прочитане тощо), комунікативна компетентність (здатність орієнтуватися в ситуації спілкування, добирати вербальні та невербальні засоби й способи для оформлення думок, почуттів у різних сферах спілкування тощо) [6, с. 12].

Формування мовної компетентності Л. Мамчур називає важливим завданням сучасної освітньої системи [9, с. 31]. Проблема полягає в тому, що мову як засіб спілкування ми вивчаємо багато років, а самому спілкуванню з використанням цього засобу майже не приділяємо уваги. Студенти старанно завчають правила, а на прак-

тиці не можуть їх застосувати. Результат – погане володіння мовою, зокрема: помилки в написі, побудові речення, невміння формулювати і висловлювати власні думки.

Л. Мамчур мовною компетентністю називає вільне практичне володіння мовою, вміння говорити правильно, динамічно (як діалогічне мовлення, так і монологічне), добре розуміти почуту мову, а отже, мовна компетентність є невід'ємною складовою частиною культури індивіда [9, с. 30].

На думку Н.Н. Романової, мовленнєва компетентність обумовлюється мовною компетентністю, широкою мовною практикою спілкування, великим обсягом читання літератури різних жанрів [10]. Мовна компетентність має дискурсивну природу і відображає якість вербальної поведінки суб'єктів навчання.

На думку Д. Ізаренкова, мовну компетентність «формують знання одиниць мови всіх рівнів (фонетичного, лексичного, словотворчого, морфологічного, синтаксичного)» [7, с. 56]. Зміст мовної компетентності полягає у засвоєнні категорій та одиниць мови, їхніх функцій, усвідомлення закономірностей і правил функціонування мови (І. Зимня, Л. Щерба) [7, с. 138].

Відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти [4, с. 123], виділяють шість складників мовної компетентності: лексична компетентність (знання й здатність використовувати мовний словниковий запас. Вона складається з лексичних (стійкі вислови й однослівні форми) і граматичних елементів (закриті класи слів, такі як займенники, прикметники, сполучники, допоміжні слова, частки); граматична компетентність (знання й здатність користуватися граматичними ресурсами мови, такими як граматичні елементи, категорії, класи, структури; відношення); семантичну компетентність (здатність усвідомлювати й контролювати організацію змісту); фонологічну компетентність (знання й навички перцепції та продукції звукових одиниць мови (фонем), фонетичних ознак розрізнення фонем, фонетичної редукції, складу слів, речення); орфографічну компетентність (знання й навички перцепції та продукції символів, з яких складаються письмові тексти); орфоепічну компетентність (знання й навички літературної вимови) [8, с. 24].

Лексична компетентність як об'єкт нашого дослідження являє собою сукупність лексичних знань, навичок і умінь, що визначають здатність студентів визначати контекстуальні значення слова, порівнювати обсяг його значення у двох мовах, вживати слово у відповідному контексті. Іншими словами, це здатність студентів до організованих і взаємозумовлених дій з лексичними одиницями, спрямованих на засвоєння лексики; це оволодіння значенням лексичної одиниці, її графічним оформленням і вимовою, знанням

граматичних форм слова і правил поєднання з іншими лексичними одиницями. Незважаючи на представлені дефініції, поняття «лексична компетентність» було б неповним, якби воно охоплювало тільки лексичні знання, навички та вміння, тому, будучи складним структурним утворенням, лексична компетентність також включає до свого складу мовний, мовленнєвий досвід та особисті якості студентів [11].

У становленні іншомовної лексичної компетентності деякі дослідники (А.Є. Сиземіна [11], О.М. Шамов [15]) умовно виділяють кілька рівнів, під якими розглядають процес формування здатності студентів вирішувати комунікативні завдання, пов'язані з практичним використанням іншомовної лексики в мовленнєвій діяльності на основі набутих знань, навичок і умінь.

Згідно з О.М. Шамовим, формування лексичної компетентності на заняттях з іноземної мови починається передусім з акумулювання емпіричних знань – спостережень за функціонуванням лексичних одиниць у різних комунікативних контекстах (усних і письмових) [15].

На цьому етапі на заняттях з іноземної мови організовується представлення і семантизація нової лексики – студент-правознавець отримує уявлення про звуковий і графічний образ лексичної одиниці, формує зв'язок між іншомовним словом та його значенням. Студенти-правознавці здобувають навички ідентифікації лексичних одиниць у комунікативних ситуаціях, що представляються.

Другий рівень формування лексичної компетентності студентів-правознавців на заняттях з іноземної мови передбачає формування навичок застосування лексичних одиниць, встановлення міцних зв'язків між лексичними одиницями та їхнім значенням. Мовний тренінг досліджуваної лексики на цьому етапі сприяє консолідації первинних навичок вживання слів у певному комунікативному контексті. Комунікативний фон пропонованих на цьому рівні вправ послідовно розкриває діапазон застосування досліджуваних лексичних одиниць, ілюструючи їхні комунікативні можливості.

Третій рівень формування лексичної компетентності у студентів-правознавців на заняттях з іноземної мови пов'язаний з отриманням теоретичних знань про лексичну систему мови, що вивчається, тобто експансією лінгвістичного досвіду студентів. Цей рівень передбачає формування навичок встановлення особливостей форми, структури і значень слова, сприяючи створенню більш міцних вербально-семантичних зв'язків. На цьому рівні відбувається оволодіння формальною стороною мови, що вивчається.

Фінальний, четвертий рівень формування лексичної компетентності на заняттях з іноземної

мови передбачає розвиток умінь вживання лексичних одиниць для вирішення різних комунікативних задач, тобто задач, рішення яких вимагає від студентів використання раніше вивчених лексичних одиниць. Цей рівень пов'язаний з виконанням практичних дій з іншомовною лексикою і спрямований на вирішення різних комунікативних завдань відповідно до умов спілкування, припускаючи використання необхідних для цього мовних знань, мовних навичок і умінь.

У процесі формування іншомовної лексичної компетентності на заняттях з іноземної мови в умовах немовного ЗВО акцент робиться на міждисциплінарні зв'язки як умови для ефективного формування відповідної компетентності, що передбачає професіоналізацію навчання в сенсі відображення в його змістовному компоненті специфіки ЗВО.

Враховуючи фактор міждисциплінарних зв'язків, іншомовна професійна лексична компетентність студентів-правознавців являє собою сукупність знань, навичок і умінь, сформованих у процесі навчання, здатність до самостійного вживання лексики в усно-мовній взаємодії, в основу якої покладена попередня розумова діяльність, що виражається в наявності знань і навичок із певних дисциплінарних аспектів, що сприяють формуванню стійких вербально-семантичних зв'язків, які представляють собою результат асоціативно-розумової діяльності в темпоральному аспекті.

Інтерпретуючи іншомовну професійну лексичну компетентність як певну якість, якою володіє суб'єкт навчально-пізнавальної діяльності, можна визначити дану компетентність як ресурсну якість, що забезпечує особливий тип організації знань і досвіду студентів-правознавців, які виступають як основа для прогресуючого формування професійно-комунікативної компетентності. Ця якість проявляється в професійно орієнтованому інтелекті, умінні залучення і співвіднесення професійних мовних знань, застосування відповідних навичок і умінь для реалізації усно-мовної взаємодії.

З огляду на це в контексті міждисциплінарних зв'язків як обумовленого фактору необхідно виділити якість комплексної асоціативності лексичних навичок як інтегрованих складників іншомовної лексичної компетентності, сформованих на основі міждисциплінарних зв'язків як істотної ознаки й переважної риси відповідних навичок. Якість комплексної асоціативності лексичних навичок базується на перенесенні смислових асоціацій, наявних як у мовному, так і в когнітивному досвіді студентів-правознавців на дані умови навчально-пізнавальної діяльності, і являє собою відмінну властивість лексичних навичок, сформованих на міждисциплінарній основі. Комплексна асоціативність як переважуюча риса знаходить свій результативний прояв у посиленні таких властивостей

лексичних навичок, як усвідомленість, що передбачає імпліцитну присутність правила у свідомості студентів-правознавців та можливість звернення до цього правила в разі труднощів і стабільність у виконанні необхідних операцій, що зумовлюється міцністю відповідних тимчасових зв'язків як складних функціональних структур, що лежать в основі мовленнєво-мисленнєвої діяльності, і за допомогою яких здійснюються психофізіологічні реакції на вербальні стимули.

Умовою формування таких навичок і умінь є використання механізму аналогії та порівняння, мимовільного запам'ятовування, регулярність надходження зразка в мозок студентів-правознавців, комплексність засвоєння (поєднання слухових, візуальних і моторних образів), осмислена імітація.

Висновки і пропозиції. Формування іншомовної лексичної компетентності на заняттях з іноземної мови у студентів-правознавців являє собою один із важливих напрямів підвищення якості мовної підготовки студентів. Лексичний компонент є складовим ядром для експресивних, так і для рецептивних видів мовної діяльності, і якщо студенти-правознавці засвоїли лексичний матеріал професійної спрямованості та можуть використовувати його в різних ситуаціях професійної взаємодії, то можна з певною часткою впевненості сказати, що правознавці оволоділи як знаннями лексики, так і вміннями у всіх видах мовної діяльності.

Для досягнення студентами-правознавцями високого рівня сформованості лексичної компетентності представляється необхідним у ході навчального процесу забезпечувати послідовність відповідних етапів її становлення і виконувати роботу з організації засвоєння лексичного матеріалу на основі міждисциплінарних зв'язків, що застосовуються з урахуванням лінгвістичних особливостей мовного матеріалу, а також когнітивної, мовленнєво-мисленнєвої і навчальної діяльності майбутніх правознавців.

Список використаної літератури:

1. Бондар С.П. Компетентність особистості – інтегрований компонент навчальних досягнень учнів. *Біологія і хімія в школі*. 2003. № 2. С. 8–9.
2. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. *Лингводидактика и методика*. Москва : «Академия», 2008. 33 с.
3. Єрмаков І.Г., Пузіков Д.О. Структура життєвої компетентності: життєтворчі компетенції особистості. *Компетентісно спрямована освіта: перший досвід, порівняльні підходи, перспективи* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 28 квітня 2011 року. Київ : Київ. ін.-т сучасн. підр., 2011. С. 20–25.
4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оціню-

- вання / наук. ред. укр. видання д-р пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
5. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата современного образования. URL: <http://www.eidos.ru/journal/2006/0505.htm>
 6. Зязюн І.А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи. *Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи* : монографія. Київ – Глухів : РВВ ГДПУ, 2005. С. 10–18.
 7. Изаренков Д.И. Базисные составляющие коммуникативной компетенции и их формирование на продвинутом этапе обучения студентов-нефилологов. *Русский язык за рубежом*. 2011. № 4. С. 54–60.
 8. Кушнір Т.І. Формування граматичної компетенції учнів 8-9 класів у процесі вивчення синтаксису : дис. ... на здобуття наук. ступ. к. п. н. : 13.00.02. «Теорія та методика навчання (українська мова)». Київ, 2016. 294 с.
 9. Мамчур Л.І. Перспективність і наступність у формуванні комунікативної компетентності учнів основної школи : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02 ; Херсон. держ. ун-т. Херсон : Б. в., 2012. 44 с.
 10. Романова О.О. Проблеми формування комунікативних компетентностей студента у процесі викладання української мови (за професійним спрямуванням). URL: <https://lingvj.oa.edu.ua/articles/2012/n23/47.pdf>.
 11. Сиземина А.Е. Методика развития лингвистической компетенции студентов лингвистического вуза на основе формирования мотивационной базы обучающихся : автореф. дис. ... канд. пед. наук. Нижний Новгород, 2010. 22 с.
 12. Хом'як І. Мовленнєва компетентність викладача вищої школи. *Дивослово: укр. мова й літ. в навч. закладах: науково-метод. журн. м-ва освіти і науки України*. 2014. № 1. С. 13–17.
 13. Хомський Н. Аспекты теории синтаксиса. ; пер. с англ., под ред. и с предисл. В.А. Звегинцева. Москва : Изд-во Московского университета, 1972. 259 с.
 14. Хуторський А. Ключові освітні компетентності. *Освіта.ua: освіт. сайт*. URL: <http://ru.osvita.ua/school/theory/2340/>.
 15. Шаповал А.Н. Лексические навыки устной речи и чтения – основа семантической компетенции обучаемых. *Иностранные языки в школе*. 2017. № 4. С. 19–21.

Romanov I. Methodological principles of formation law students' professionally oriented lexical competence during English classes

In this article the author examines the methodological principles of the formation of professionally oriented lexical competence of future lawyers during English classes. It is known, that lexical competence is essential and fundamental in learning foreign language, but, of course, in tight combination with others. Knowledge of professional vocabulary and lexicon gives a great possibility to read professional foreign literature on specialty; to view and listen different foreign channels or videos related to the field of law; to communicate with foreign lawyers and attorneys; to find out in the Internet some interesting and useful information concerned with the application of law; to analyze and compare the systems of law and laws; to expand personal knowledge on a range of issues of interest; to take part in international conferences and perform public speeches using foreign language, etc. Thus, the formation of foreign lexical competence among future law students' during English classes is one of the important directions in improving the quality of students' training, which enables them to use their own knowledge in situations of future professional activity.

Different approaches of scientists in order to define the content and structure of such a notion as «competence» and «competence approach» are analyzed. Also different approaches to learning are considered. Moreover, great attention is paid to the determination of the basic definitions, such as "competence" and "lexical competence". Stages and conditions of the formation of lexical competence during English classes are defined in this article. For good learning and formation of a high level of lexical competence, we should understand the sequence of learning stages of the lexical material, and at the same time to define the difficulties that may arise in the process of mastering the lexical material. Significant attention is paid to the methods of forming professionally oriented lexical competence on English classes, as well as the need of formation and improvement of lexical competence of future lawyers.

Key words: *competence, lexical competence, lexical skills, future lawyers, legal sphere, interdisciplinary relations.*